

Vergis ik me niet, dan is de paragraaf, die hier open-
geslagen ligt, één der zwakste, die ooit door Dr. Kuyper
geschreven zijn. Want al wordt scherp onderscheiden
tusschen de zilveren, de voorzienigheid „absoluut“¹⁾
nemende theorie en onze subjectieve voorstel-
ling van de voorzienigheid, en al wordt natuurlijk
aan deze laatste de onfeilbaarheid ontzegd, toch komt
de conclusie hierop neer, dat „de Voorzienigheid
zoo aan deze „gemeene gratie“ hangt, dat
er (altoos in den subjectieven zin) bij ontstentenis der
„gemeene gratie“ gansch geen Voorzienig bestel Gods
openbaar zou worden. Het zou dan uit met ons geweest
zijn van het Paradijs af“ (II, 394). „De werking der
Voorzienigheid doet zich aan ons alleen onder het
dubbele teeken van vloek en genade, van toorn en van
gratie voor“, — aldus Dr. Kuyper (II, 395).

Dat hier de voorstelling infralapsarisch is, en dat
ze dit wel weten wil óók, is, meenen we, nu wel
duidelijk.

En, hiermee raken we punt c, hierin ligt o.i. de
Achilleshiel van heel deze redeneering. Die komt bloot,
juist daar, waar het redebeleid, op „subjectief“ stand-
punt uit de aanschouwing redeneerend, zich durft wagen
aan een vergelijking van de wereld-van-nu met
de wereld, die er zou geweest zijn, indien de wereld
dadelijk na den val zou gedompeld zijn in het nachtelijk
duister van den eeuwigen dood.

Om evenwel aan te toonen, waarom dit infralapsarisch
element niet zóó domineeren mag, als hier het geval
bleek, hebben we meer ruimte noodig, dan ons deze
week ter beschikking staat. We bewaren dus punt c
voor de volgende week.

K. S.

1) „Absoluut“ nadert hier zeer dicht het gevaarlijke: „ab-
stract“, als ware de voorzienigheid „abstract“ gedacht in de
„absoluut“ sprekende belijdenis, doch „concreet“ voorgesteld in
den Catechismus.

Geen buitenlandse predikanten.

De Gestapo (geheime Duitse Staatspolitie) heeft,
naar mij ter oore kwam, eenige weken geleden ver-
boden, dat „buitenlandse“ predikanten zouden op-
treeden in de ons allen bekende („oud-gereformeerde“)
kerken der classes Oostfriesland en Bentheim.

Men zal zich herinneren, dat eerst het gebruik der
Nederlandsche taal aan banden gelegd is, en tot zelfs
in liturgische formulieren met vasten tekst, gelijk ook
in het gezang, de Duitse taal is voorgeschreven. Ook
gevallen van verboden Nederlandsche kerkelijke bladen
zijn bekend. Thans deze jongste bepaling. Men schijnt
tenminste in Duitschland terdege er mee bekend te
zijn, dat de gereformeerde predikanten in Nederland
uit een anderen wortel leven dan de nationaal-socia-
listische staat. Hetgeen wel goed is; hier in Nederland
wild men van N.S.B.-zijde ons wijs maken, dat alleen
enkele zotten als ondergeteekende nog konden meenen,
dat een gereformeerde tegen het nationaal-socialisme
zijn onoverkomelijke bezwaren hebben moest. Thans
ziet men het in Duitschland anders in. Want, waar
het niet aan te nemen is, dat b.v. de heer Ds Van
Duyl in Duitschland onwelkom zou zijn, is het verbod
blijkbaar gericht tegen predikanten van de Gerefor-
meerde kerken, met wie de bedoelde kerken trouwens
samenleven.

Men zal de genomen maatregelen betreuren, maar
niettemin over de klaarheid der situatie zich meer en
meer verblijden kunnen. Laten we ook in ons openbaar
gebed veel denken aan de Christenen, met name de
gereformeerde Christenen, in Duitschland.

K. S.

Parafrazen op het Nieuwe Testament.

Herhaaldelijk wezen we in ons blad op den veel-
vuldigen arbeid, dien onze exegeten verrichten, opdat
het verstaan van den Bijbel onder ons worde bevorderd.
De nog steeds groeiende reeks der „Korte Verklaring“
(uitgave N.V. Uitg.-Mij J. H. Kok te Kampen), zoekt
heel het volk, en is voor ieder verstaanbaar. Daarnaast
verschijnt de reeks wetenschappelijke commentaren op
het Nieuwe Testament, waarvan de hoofdschotel tot nu
toe geleverd is door de Professoren Greijdanus en
Grosheide (uitgave Firma H. A. Bottenburg, Amster-
dam). Deze commentaren zijn — althans in hun vol-
ledigen tekst — slechts toegankelijk voor wie de Griek-
sche taal machtig zijn; vandaar, dat ze in ons blad
niet telkens aangekondigd worden; de lezers, die ze
kunnen volgen weten natuurlijk, dat ze verschijnen, en
voor gereformeerde predikanten onmisbaar zijn. Nog
pas is weer een deel verschenen, ditmaal van de hand
van Prof. Greijdanus.

Toch is dit tweetal reeksen niet het eenige, wat op
dit terrein gedaan wordt. Zeer handig, en voor ieder
te volgen, zijn de parafrazen, die in den laatsten tijd
van verschillende brieven van het Nieuwe Testament
worden geschreven. Herhaaldelijk hebben we indertijd
met groote dankbaarheid uit „Schiedamsch Kerkblad“
geciteerd de parafraze, die Ds C. Vonk (Schiedam) gaf
van den brief aan de Galatiërs. Dit deel is inmiddels
in druk verschenen. Tot onze blijdschap gaan anderen
met dit mooie werk voort. Ds J. van Dijk (Schiedam) gaf
aan de Thessalonicenzen (met voorwoord van Prof.
Greijdanus), Ds Jac. Jonker (Zuidbroek) van Colos-
senzen. In bewerking zijn (naar ik vernam) Timotheus
en Filippenzen.

Met allen aandrang kan ik aan al onze lezers advi-
seeren, naast de Korte Verklaring ook deze goedkope
en zeer handige reeks zich aan te schaffen (uitgave
Firma S. Kleefman & Co, Sappemeer). Het is telkens
prachtig werk. Ter oriëntering geef ik hier een enkel
voorbeeld van de wijze van bewerking; ik kies met
opzet eenige in de Statenvertaling min of meer moei-
lijke gedeelten.

Eerst Colossenzen 1: 16—20:

16. Want door hem zijn
alle dingen geschapen
die in de hemelen en
die op de aarde zijn,
die zienlijk en die
onzienlijk zijn, hetzij
tronen, hetzij heerschappijen,
hetzij overheden,
hetzij machten: alle
dingen zijn door hem
en tot hem geschapen;

Hij toch, die de liefde Gods open-
baart, het fundament geworden voor
alles wat geschapen is, het gansch
heelal is in Hem als op zijn grond
gezet.

Dit geldt zoowel alles wat tot den
hemel als wat tot de aarde behoort,
zoowel de dingen, die we kunnen zien
als die niet met onze zintuigen zijn
waar te nemen.

Onder deze laatste vallen ook alle
machten, op welken invloed de dwaal-
leeraars u meenen te moeten wijzen,
als ze spreken van tronen, hoogheden,
machten en gezaghebbers in de enge-
lenwereld.

Deze hebben alleen macht in onder-
geschiktheid aan Christus, Gods Zoon,
want samen met alle dingen hebben
ook zij hun bestaan als schepsel alleen
door Hem en tot Hem. Hij is de
grond, waarop alles ontstaat, en het
doel, waartoe alles bestaat.

Ook bestaat Hij, die van eeuwig-
heid is, vóór alles en alles wordt in
Hem samengehouden, zoodat het een
geordend geheel kan blijven.

de voorzienigheid van mijn God. Die alle dingen,
zoo groote als kleine, leidt en regeert, zooals
blijkt uit wat Christus ons zegt: „Vreest niet: uw
haren zijn geteld. Worden niet twee muschjes om
een penningsken verkocht? En niet een van deze
zal op de aarde vallen zonder den wil uws Vaders.
Vreest dus niet: gij gaat vele muschjes te boven.“
Wat is er minder waard dan een haar: en toch,
zie de mond der Goddelijke wijsheid, welke zegt,
dat God het getal mijner haren heeft geschreven
in Zijn register. Hoe zou dan het kwade en de
tegenspoed aan mijn persoon kunnen komen, zon-
der het bevel en voorzienigheid van God? Dit kan
geenszins het geval zijn, tenzij men wil beweren,
dat God geen God meer zij.

En zie daarom zegt de Profeet: Er is geen
kwaad in de stad, dat de Heere niet doet. Wij zien,
dat al de heiligen, die vóór ons geweest zijn, zich
met deze leer vertroost hebben in al hun moeiten
en verdrukkingen.

Jozef, door zijn broeders naar Egypte verkocht,
zegt: Gij hebt een slecht werk gedaan, maar God
heeft het tot uw bestwil gekeerd: God heeft mij
vóór u uit naar Egypte gezonden om uw profijt.
Gen. 50. Op dezelfde wijze handelde David tegen-
over Simeï, die hem vloekte. Hetzelfde deed Job:
en evenzoo al de anderen.

En dit is de reden, waarom de Evangelisten,
als ze zoo zorgvuldig het lijden en den dood van
onzen Heere Jezus Christus verhalen, hier aan
toevoegen: En dit is geschied, opdat vervuld werd,
hetgeen van Hem geschreven was. Ditzelfde moet
men toepassen op al Zijn leden. Het is wel waar,
dat de menschelijke rede deze leer bestrijdt en
zich tegen haar verzet, zooveel zij kan, gelijk ik
ook zelf zeer sterk ondervonden heb. Toen ik
gevangen genomen werd, zeide ik tot mijzelf:
We hebben er niet goed aan gedaan door met
zoo'n groote schare gelijk op te trekken, wij zijn
door dezen of dien verraden, we hadden ons nergens
moeten ophouden. En onder zoodanige over-

18. En hij is het Hoofd
des lichaams, namelijk
der gemeente, hij die
het begin is, de eerst-
geborene uit de dooden,
opdat hij in allen de
eerste zonde zijn.

19. Want het is des
Vaders welbehagen ge-
weest, dat in hem al de
volheid wonen zoude,

20. en dat Hij door
hem, vrede gemaakt
hebbende door het bloed
zijns kruises, door hem,
zeg ik, alle dingen ver-
zoenen zoude tot Zich-
zelven, hetzij de dingen
die op de aarde, hetzij
de dingen die in de
hemelen zijn.

Wat zouden wij dan beducht zijn
voor den invloed van allerlei geeste-
lijke machten, daar zij alle aan Chris-
tus onderworpen zijn? Ja deze groote
Christus is het, die eveneens het hoofd
is van het lichaam, de Kerk. Hij toch
is nummer EEN, het begin der her-
schepping, daar Hij de eerstgeborene
is uit de dooden. Zoodoende is Gods
raad vervuld, dat de Zoon Zijner lief-
de in alles de eerste plaats bekleeden
zou, zoowel in de Schepping als in
de Herschepping.

Wanneer nu de dwaalleeraars bij u
steeds spreken van een heele groep,
een „volheid“ van machten die als
middelaars noodig zouden zijn om een
armen zondaar tot volledigheid van
kennis te brengen, dan wil ik dat
woord wel overnemen, maar dan zóó,
dat ik er den nadruk op leg, dat
Christus superieur is, omdat naar
Gods welbehagen in Hem heel de
„volheid“ van Gods Schepping (met
inbegrip van alle machten, die in
hemel en op aarde bestaan) haar vestig-
ting vindt.

Door het storten van zijn bloed toch
aan het kruis van Golgotha heeft God
vrede gesticht tusschen Zich en de
wereld. Daardoor is de Zoon zelf de
Middelaar door Wien God alle din-
gen in de zilveren verhouding terug
brengt, waarin ze behooren te staan
tot den Zoon als het fundament van
het geschapene.

Ik mag dit dus wel zóó samenvat-
ten, dat Christus, de Zoon Gods, niet
alleen de grond is der geheele Schep-
ping (zoowel van wat op de aarde als
van wat in de hemelen is), doch
tevens de verzoeningsmiddelaar van
diezelfde Schepping.

Daar is geen macht, die boven Hem
uitgaat; geen macht, die niet onder
Zijn opperbeerschappij staat: geen
macht, die niet in alles van Hem af-
hankelijk is, dus ook geen macht, die
zich als bemiddelaar tusschen Hem en
den mensch kan opwerpen. Jezus
Christus is de geheel eenige Midde-
laar tusschen God en mensch.

Vervolgens 1 Thessalonicenzen 4: 12—18:

(12) Laat de naam des Heeren om uwentwil niet gelasterd
worden, maar uw levenswandel het middel zijn, om de
heidenen tot het geloof te brengen. Zoo wacht ge 't best
de komst van den komende Koning af.

Inzake die wederkomst des Heeren heerscht onder u nog
een andere misvatting. We hooren, dat er bezorgdheid
gerezen is over de sterfgevallen, die na mijn vertrek in
de gemeente zijn voorgekomen. Ge schijnt er ernstig aan
te twijfelen, of de overledenen de glorieuze terugkeer van
Koning Jezus wel zullen aanschouwen, en deel zullen kun-
nen nemen aan Zijn Koninklijke intocht. De gedachte
schijnt onder u te hebben post gevat, dat slechts de dan
nog levenden die intocht zullen meemaken. Uw droefheid
daarover verraadt u rijkelijk aan broederlijke liefde
jegens elkander, maar ook uw gebrek aan kennis.

(13) Wij willen echter niet, broeders, dat ge in onwetendheid
zijt over de ontslapenen, opdat gij niet treurt als de
anderen, die als heidenen Christus niet kennen, die geen
hoop hebben voor hen, die gestorven zijn. Treuren moogt
ge, maar niet om het lot van die gestorven broeders en
zusters.

(14) Want gelooven wij, dat Jezus, zooals Hij eens als mensch
onder de menschen leefde, gestorven en opgestaan is? Natuurlijk,
dat staat immers rotsvast! Nu, op dezelfde
wijze zal de God, die de dooden levend maakt, ook de
ontslapenen door Jezus, die door Zijn dood en opstanding
het leven voor hen verworven heeft, ja, de Levensvorst,
begin en beginsel van de opstanding der Zijnen is, op-
wekken. Toen ze stierven, was het, alsof ze slechts gingen
slapen. Zooals een slapende er nog is, en zoo aanstonds

leggingen bleef ik overstelpt door mijne gedachten,
toldat mijn geest hooger opklom tot de overden-
king van Gods voorzienigheid. Toen begon mijn
hart een wonderlijke rust te gevoelen; ik begon
toch te zeggen: Mijn God, Gij hebt mij geboren
laten worden op den tijd en in het uur, door U
bepaald: en gedurende al den tijd van mijn leven
hebt Gij mij bewaard en beveiligd in wonder-
baarlijke gevaren, en hebt er mij geheel uit ver-
lost: en indien nu het uur is gekomen, waarop ik
dit leven moet verlaten om tot U te gaan, Uw
goede wil geschiede: Uw handen kan ik niet
ontvluchten. En al ware het dat ik dit kon, zoo
zou ik het niet willen, zoozeer ligt al mijn geluk-
(zaligheid) in mijn eenswillendheid met U. Al
deze overleggingen maakten en maken nog mijn
hart zeer opgewekt en monter. En ik bid u, mijn
dierbare en trouwe gezellen, er u met mij in te
verheugen en dien goeden God te danken voor wat
Hij doet. Want Hij doet niets, wat niet recht-
vaardig, en zeer billijk zou zijn: en ge moet u
vooral en te meer daarin verblijden, daar het
is voor mijn welzijn en voor mijn rust. Ge hebt
genoeg opgemerkt en gevoeld van mijn moete-
volle werk, kruis, vervolgingen en droefenissen,
die ik heb verduurd: en ge hebt er ook zelf in
gedeele, toen ge mij vergezeld hebt op mijn reizen
gedurende de tijden van mijn ballingschap. En
zie, nu is het oogenblik daar, dat mijn God mij bij
de hand wil nemen om mij op te nemen in zijn
zalig Koninkrijk.

Ik ga u voor: en ten tijde, dat het den Heere
behangt, zult gij mij volgen. De scheiding zal
niet altoos duren. De Heere zal ook u opnemen
om ons te zamen te vereenigen met ons Hoofd
Jezus Christus. Hier hebben we niet de plaats
onzer woning, deze is in den hemel: hier is de
plaats onzer vreemdelingschap. Laat ons daarom
haken naar ons ware vaderland dat de hemel is,
en boven alles verlangen om ontvangen te worden
in het huis van onzen hemelschen Vader, om te

weer w
den He
opwekk
en ze
dus Zij
(15) Dit toel
Hij mij
gelaten
zullen
Alle
alle ste
geloof
(16) Hij, de
den her
oproep
overal
den her
slapene
te houd
slapen.
(17) Wij, g
wachte
aarde
met he
lucht, e
zoo zul
Zijn ge
heid. Z
rust wi
heid is
Treurt
(18) maar v

Me dunk
geschreven

Door e
tusschen
grond v
klaarder
ten, deze
staan.

Met nam
lijken dez
wensch de
eventuele
mooie en

Er zijn
hoord he
Armenier
de vele ge
gericht de
hier chri
laatste ja
vluchtelin
dit verdr

Maar n
meer te h
van den
daad gez
voorziet
deelen, o

zien onze
maker Je
dig gezet
telen en
gezelscha
neer ik
diening, v
Jezus.

Ik bid
troost me
Vergeet
wezen he
alleen ee
die ook
voorrecht
martelaar
en mijn
mijn dro
vloeden
vertroost
mezelf, n
spreken
goedheid
vangene,
Hij doen
Hij dege
had noot
ren zou
Ik gev
Christus.
ren zou
ik erken
blinde sp
ik nu in
en meer
gene ben
zeer goet
mij voor
de wapen
Anderz
alle kind

POPULAIR-WETEN: SCHAPPELUKE SCHEISEN

Uit het Martyrium van Guldo de Brès.

IV.

De troostbrief aan zijn vrouw. (I.)

De genade en barmhartigheid van onzen goeden
God en hemelschen Vader, en de liefde van Zijn
Zoon onzen Heere Jezus Christus, zij met uwen
geest, mijn zeer geliefde,

Catherina Ramon, mijn dierbare en zeer ge-
liefde vrouw en zuster in onzen Heere Jezus
Christus. Daar uw angst en smart mijn blijdschap
en de vreugde van mijn hart eenigszins storen,
zoo is dit de reden, waarom ik u thans schrijf,
zoowel tot uwe vertroosting als de mijne.
Vooral tot uwe vertroosting moet ik schrijven,
daar ge me altijd zeer vurig hebt liefgehad en het
thans den Heere behaagt een scheiding tusschen
onze beiden te maken: uw bittere smart over deze
scheiding gevoel ik meer dan de mijne. En ik
smeeke u, zooveel ik kan, dat ge u niet boven mate
bedroeft, vreezeende God te beleedigen.

Ge weet goed genoeg, dat, toen ge met mij in
het huwelijk zijt getreden, ge een sterfelijken man
hebt genomen, die niet één minuut van zijn leven
zeker was: en toch heeft het onzen goeden God
behaagd, om ons gedurende den tijd van onge-
veer zeven jaar samen te laten leven, terwijl Hij
ons vijf kinderen gaf. Indien de Heere ons langer
tijd samen had willen laten leven, Hij zou daar-
toe ook de middelen gehad hebben. Maar het
behaagt Hem niet: daarom Zijn welbehagen ge-
schiede en dit zij u genoeg.

Bedenk ook, dat ik niet door eenig toeval in de
handen mijner vijanden gevallen ben, maar door